

POLITIKERSPØRGSMÅL

Spørgsmål nr.: Svar på RR-109-24

Dato: 21. oktober 2024

Stillet af: Lars Gaardhøj (A)

Besvarelse udsendt den: 25. november 2024

Opioidmisbrug

Spørgsmål:

I forbindelse med budget 2025 aftalte vi at udarbejde en handleplan for udtrækning og nedtrækning af brugen af opioider. Et arbejde jeg ser frem til, for det er en bekymrende udvikling vi ser. Senest viser forskning fra Mads Uffe Pedersen fra Center for Rusmiddelforskning på Aarhus Universitet, at der er en markant stigning i antal unge, der kommer i behandling for misbrug af opioider (fra 9,4% til 16,8% fra 2021 til 2024).

Jeg har derfor flere spørgsmål:

1. Kan jeg få oplyst hvor mange unge (15-25 år), der i Region Hovedstaden har et opioidmisbrug? Jeg synes, det er en alarmende vækst fra 9,4% til 16,8% på blot tre år på landsplan.
2. Hvordan registrerer vi opioidmisbrug? Registrerer vi evt. overdosis på vores akutmodtagelser i somatikken og psykiatrien?
3. Hvis ja, hvor mange registrerede tilfælde af opioid-overdosis blandt de unge (18-25 år) har vi i Region H? Og hvordan er udviklingen i de tal de sidste tre år?

I Berlingske kunne vi for nylig læse, at det er et velkendt problem, at opioider udleveres i for store pakninger. Som jeg forstår det, får man helt op til 100 piller udleveret, selvom man blot har brug for en håndfuld eller to. I artiklen lægges der op til at apotekerne må kunne få mulighed

for at ompakke, eller på anden vis sikre, at der alene udleveres det anbefalede antal piller. Det overrasker mig at det ikke allerede er sådan, og jeg vil gerne have oplyst hvad der skal til for at sikre, at der ikke udleveres for mange piller. Derfor er næste spørgsmål:

4. Kan vi som region sikre, at det der udskrives, er det samme som der udleveres og ikke mere?

Det er jo indlysende at for mange udleverede piller kan føre til en afhængighed, eller endda i de forkerte hænder kan tænkes at blive handlet til anden side. Ingen af delene er ønskeligt.

I Dagens Medicin:

<https://dagensmedicin.dk/professor-overrasket-rekordmange-unge-danskere-gaar-i-behandling-for-misbrug-af-opioider/>

I Berlingske:

<https://www.berlingske.dk/danmark/laeger-og-apoteker-efterspoerger-opioider-i-mindre-pakker>

Svar:

Generelt vedr. forbrug af lægeordnede opioider med regionalt forbrug.

Regionens receptindløsningsdata indeholder kun information om borgerens alder i de situationer, hvor der er udbetalt medicintilskud. Data over tilskudsberettede opioider indløst på recept til unge i alderen 15-24 år viser, at der fra 1. kvartal 2021 sammenlignet med 3. kvartal 2024 har været et fald på 8 % i antallet af personer og 43 % i antallet af definerede døgndoser (lægemiddel-mængde). I perioden har der desuden været en markant ændring i forbruget af lægemiddelstoffer fra tramadol og oxycodon til morfin, hvilket følger de regionale anbefalinger. I 1. kvartal 2021 blev 75 % af de unge mellem 15-24 år, som blev behandlet med et opioid, behandlet med et andet lægemiddel end morfin. I 3. kvartal 2024 var andelen faldet til 31 %. Regionen bemærker, at der i samme periode ses et fald i andelen af borgere (alle aldre, inkl. ikke tilskudsberettede opioider), som har fået et opioid fra 2,2 % til 1,8 % (korrigeret for befolkningstal)¹.

Ad 1-3

---

¹ Kilde: LUNA og Danmarks Statistik.

Nedenfor svares samlet på spørgsmål 1-3.

Regionen har ikke data over antallet af unge i Region Hovedstaden, der har et opioidmisbrug.

Giftlinjen modtager opkald vedr. akutte forgiftninger fra borgere, sundhedsfagligt personale og myndigheder. Giftlinjens nationale data vedr. akutte forgiftninger blandt unge personer (15-25 år) i perioden 2017 til og med september 2024 fremgår af nedenstående tabel. Her ses det, at der har været en markant stigning i antallet af henvendelser vedr. unge, der har været eksponeret for opioider i perioden 2017 til 2024. Stigningen er primært drevet af lægemidlet tramadol, som er særligt markant blandt unge og svarer til en stigning fra 0,19% til 0,53% af alle henvendelser til Giftlinjen. Omvendt har henvendelser for øvrige opioider sammenlagt været stabilt gennem de seneste fem år med ca. 100 sager om året blandt unge (15-25 år).

År	Antal sager (15-25 år)	Opioider (15-25 år)	Manifest el. livstruende eksponering** (15-25 år)	Misbrug som årsag *** (15-25 år)	Heraf tramadol (15-25 år)
2017	3498	105	58	26	50
2018	3841	94	50	23	45
2019	4452	133	70	37	55
2020	4695	153	83	47	75
2021	5274	228	125	94	135
2022	5755	273	145	116	173
2023	5760	317	201	145	203
2024*	4371*	233*	172*	126*	153*

* = de første 9 måneder af 2024

** = "Manifest el. livstruende" er Giftlinjens betegnelse for, at borgeren bør vurderes af en læge.

*** = Årsagen, anført som "misbrug", betyder typisk at indtaget har været "med rus for øje"

4) Vedr. pakningsstørrelser.

Opioider er underlagt skærpede krav i forbindelse med receptordination og indløsning. Således overvåger Styrelsen for Patientsikkerhed lægers receptordinationer af lægemidler underkastet A§4 lægemidler. Apoteker må i forbindelse med receptekspedition af at A§4 lægemiddel jf. receptbekendtgørelsen kapitel 2 § 6 stk. 2 kun udlevere én gang efter samme recept (dosisdispensering undtaget), og der må ikke udleveres ud over den på recepten ordinerede

lægemiddelmængde. Derfor er det allerede i lovgivningen sikret, at apotekerne ikke udleverer mere end den mængde, som lægen har udskrevet. Udfordringen består i, at lægerne kan opleve, at de er nødsaget til at ordinere en større mængde end nødvendigt, fordi der ikke findes mindre pakninger.

Pris og pakningsstørrelse bestemmes suverænt af lægemiddelproducenterne selv. Det er en almindelig kendt udfordring, at nogle lægemidler kan skaffes i de styrker og pakningsstørrelser, som er relevante i forbindelse med et behandlingsforløb. Det gælder også for mange lægemidler, at prisen til tider er lavere per tablet i store pakninger af fx 100 tabletter end ved fx 10 eller 30 tabletter. Dette gælder desværre også for opioider. Den største udfordring er dog, når lægemidler ikke er markedsført i små pakningsstørrelser som fx 10 og 30 tabletter, eller når de lave styrker udgår fra markedet, som det har været tilfældet med depotkapsler med morfin 5 mg.

I artiklen efterspørges en mulighed for, at apoteker i disse tilfælde eller ved forsyningsvanskeligheder kan ompakke eller dele større pakninger. Ved en sådan løsning slækkes imidlertid på mange af de patientsikkerhedsmæssige tiltag, som er indarbejdet i lovgivningen gennem mange år, og som er særligt vigtige at opretholde for netop denne type af lægemidler.

Hospital og lægepraksis kan imidlertid benytte sig af andre hidtil mindre anvendte løsninger. 1) Oprette ordination i FMK og udstede en recept på dosisdispensering af det eksakte antal tabletter, som følger den behandlingsplan, som er lagt for patienten. 2) Oprette ordination i FMK, hvorefter der udleveres det eksakte antal tabletter, som er nødvendige i behandlingsplanen. Denne løsning er især relevant efter et indgreb fx i forbindelse med et kirurgisk indgreb på et hospital. De to nævnte muligheder anvendes kun i begrænset omfang i dag. Initiativer med henblik på udbredelse af disse løsninger forventes at være et element i den handlingsplan, som vil blive forelagt Regionsrådet i 1. kvartal 2025.